սարդը Հայկեան ցեղին ծաղումն առնելով ազգային պատմութեան ընտիր ամփոփում մը, շատ գեղեցիկ և ամենայարմար կարգաւորութեամբ մը շարադրեր էր՝ հանդերձ նշանաւոր և երևելի անցից իրարու և ուրիշ ազգաց և տէրութեանց հետ ունեցած յարաբերութիւններովն, և այն և այն։ Իր բնական և անարհեստ շարժումները և մաքուր ու յստակ ոճը՝ ալ աւելի հաճելի և սիրելի ըրին ունկընդրաց իւր աւանդած ազգային պատմական ճշմարտութիւնները։ Ինքը մեկ երկու Անգղիացի և Գաղղիացի հեղինակներէ հատառօտ քաղուածներ ըրած էր Հայոց ազգին վերաբերեալ, որ շատ ազգու ապացոյց եղած էին իր ներկայացուցիչներուն։ Բանը ամբողջութեամբը առնելով հաւատի ենք որ շատ ազգու և օգտակար տպաւորութիւն մը ըրաւ օտար ազգի ունկնդրաց վրայ, ինչպէս որ մեր Համազգեացս վրայ։

Ցիրաւի շատ հաճելի և սրտաշարժ տեսարան մի էր Հայ սրտերու համար։ 20–25 տարեկան գաւառաբնակ աղքատիկ բայց ուսումնասէր Հօր զաւակ երիտասարդ մը, որ միայն Պօլիս մայրաքաղաքը տեսած է, անկէ անդին չէ անցած, կենայ օտարազգի ունկնդրութեան մը առջև և առաջին անգամը ըլլալով օտար լեզուաւ ազգային ճառ մը խօսի, ճառ մը որ ամենէն՝ կրկին ծափահարութեամբ գովաբանուի։ Երեսուն քառասուն տարի առաջ մարդու մտքէ անգամ չէր անցնէր։ Աւարտման ճառին Անգղիոյ դեսպանատան մատրանապետ Պատուելի. Կրիսպիլլ՝ որ հանդէսին նախագահն էր, հանդիսականաց շնորհակալութեանը թարգման լինելով, գովաբանական համառօտ բայց ազդու ուղերձ մը ըրաւ և ծափահարութեամբ վերջացաւ հանդէսը։

Դիտակ. Մայիս 6։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

Գաղութներ։

Մայիս 4։—Արժ. Յակոբ Վարդապետ տէր Աւետիքեանց կարգեցաւ Վանահայր ի Վանս Ս. Թովմայի Ագուլեաց՝ ի տեղի Արժ. Ստեփաննոս Վարդապետի. որ ևս ստացաւ Ս. Ամենայն Հայոց Նախնոյի Վերատեսչութեան պաշտօնը։

,, 8։—Ի յարգանս Թախանձանաց ակնաւոր ժողովրդականաց Շամախւոյ և ըստ միջնորդութեան Հոգևոր Տեսչի վիճակին Գեր. Անդրէաս Արքեպիսկոպոսի՝ Իսրայէլ Քահանայ Սարգիսեանց՝ որ Հ. Իշխանութեան հրամանաց ընդդէմ վարուելով ընդդիմացած էր օրինաւոր տնօրինութեան նորին, ուստի և արգելեալ էր իսպառ Քահանայագործութենէ, թոյլատրեցաւ կրկին վարել Քահանայագործութիւն և միանդամայն ընդունեցաւ զգուշութեան պատուէրներ՝ միւսանգամ չ'վստահանալ իշխանութեան կամաց հակառակելու համար երկնչելով խստագոյն պատժոյ ենթարկուելէն։

,, 8։—Արժ. Վրթանէս Վարդապետն՝ ըստ խնդրանաց իւրոց արձակեցաւ Կարմիր վանուց վանահայրութեան պաշտօնէն. և ի տեղի նորին վանահայր կարգեցաւ Անդամ Հ. Կառավարութեան Տաթևու Արժ. Ներսէս Վարդապետ։ Նա և ի տեղի վերջնոյն՝ Տաթևու Հ. կառավարութեան անդամ նշանակեցաւ Բարեկ. Սիմէոն Քահանայն Ուստաֆուլեանց։

,, 8։—Հ.—Նախիջևանայ վիճակին Ցղնայ գեղջ Բարսեղ և Ստեփաննոս Քահանայքը՝ որք Ծայրագոյն—Հոգևոր Իշխանութեան կողմանէ իւրեանց վերայ եղեալ յանձնարարութեանց կատարման խոչնդոտ կացած են, մի ամիս հրաժարեցուցանելով ի Քահանայագործութենէ՝ ի ներքոյ պատժոյ արկանելոյ, և ի նոյն միջոցի՝ առ դրան Եկեղեցւոյ տեղւոյն առանց փիլոնի ապաշխարել պարտաւորեցուցանելոյ աղագաւ՝ Երևանայ Թեմական Ատենին լուծումն տուեցաւ ի խրատ նոցին առյապայն և ի զգուշութիւն այլոց։

,, 28։—Ատրախանայ Թեմական Ատենին լուծումն տուեցաւ՝ Սարկաւագ Յովհաննէս Պողոսեանցին և Դպիր Պետրոս Լազարեանցին Եկեղեցւոյ մէջ զմիմեանս արհամարհելով հակաքրիստոնէական վարմանց և գործոց աղագաւ՝ իւր ենթադատութիւնը ի կատար ածելոյ միայն նոյն երկու յանցաւորաց ապաշխարութեան ժամանակը վեց ամիս սահմանելով։